

A PÁZMÁNY SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA KUTATÓINTÉZETE IS RÉSZT VETT 2022-BEN A LEGNAGYOBB HAZAI TUDOMÁNYOS- ISMERETTERJESZTŐ FESZTIVÁLON¹

The Research Institute of Pázmány St. John Paul II Pápa also took part in the largest Hungarian science and dissemination festival in 2022

Bartl Bálint²

A Kutatók Éjszakája egy Európa-szerte minden év szeptember utolsó péntekén megrendezett ingyenes tudományos eseménysorozat a tudomány és a kutatói életpálya népszerűsítésére. Inspiráló előadásokon, kísérleteken, laborbejárásokon és programokon keresztül lehet bepillantani a különböző tudományterületek titkaiba. A több korosztályt³ elérni célzó rendezvénysorozat által az érdeklődők megismerkedhetnek a tudományos kutatás számos új eredményével. Az Európai Unió Bizottságának *Marie Skłodowska-Curie* Akciói által kezdeményezett rendezvény legfontosabb célja, hogy a kutatók és fejlesztők sokszínű munkája vonzóvá váljon a fiatalok számára – fiúknak és lányoknak egyaránt. A 2005-ben indult kezdeményezés Magyarországon 2006 óta van jelen. A Kutatók Éjszakája mára a legnagyobb

¹ A Szent II. János Pál Pápa Kutatóközpont – Teremtésvédelmi Kutatóintézet Kutatók éjszakája programsorozat, 2022.09.30.

<https://app.kutatokejszakaja.hu/esemenyek/pazmany-peter-katolikus-egyetem/a-szent-ii-janos-pal-papa-kutatokozpont-eloadasai>

² Bartl Bálint, Igazságügyi Minisztérium, Igazságügyi és Magánjogi Jogalkotásért Felelős Helyettes Államtitkárság, Civilisztikai és Igazságügyi Kodifikációs Főosztály, jogi szakreferens; Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Kar, Jog-és Államtudományi Doktori Iskola, PhD-hallgató

ORCID azonosító: <https://orcid.org/0000-0001-6763-5949>

A szerző további munkásságát lásd a Magyar Tudományos Művek Tára oldalán:

<https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=authors10082723>

E-mail cím: bartl.balint@hotmail.com

³ A kb. 30 országban, több mint 340 városban megszervezett Kutatók Éjszakáján több mint 21000 kutatóval lehet találkozni, személyes kapcsolatot teremteni, játszani, beszélgetni, sportolni, miközben bepillantást nyerünk a tudomány titokzatos világába.

hazai tudományos-ismeretterjesztő fesztivállá vált. A kutatók éjszakája programsorozatba 2022-ben bekapcsolódott a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szent II. János Pál Pápa Kutatóközpontja is. **Ft. Dr. Ujházi Loránd** a Kutatóközpont titkára és annak két kutatóintézetét is vezető professzora nyitotta meg a rendezvényt, valamint hangsúlyozta a Kutatók Éjszakája programsorozat szakmai szimpózium jellegét.

Elsőként **Szeiler Zsolt**⁴ a Katolikus Misztika Kutatócsoport vezetője „*A gondolkodás két útja – Logika és szemlélődés a középkorban*” című előadása hangzott el. Az egyetemek létrejöttéig a versengő (logika) és a szemlélődő gondolkodás még egyenlő súllyal alakította a nyugat szellemi arculatát. Az előadás megvizsgálta a kétfajta gondolkodás természetét, feltárta, mi vezetett a versengő gondolkodás sikeréhez és röviden kitért ennek jelenben ható következményeire is. Ennek során az előadó kifejtette, hogy az egyetemek létrejöttéig a logikai gondolkodás egyenlő súllyal vett részt a nyugati közéletben. *Jean Leclercq*⁵ munkáival szemléltette a skolasztikus és monasztikus teológia alapvető különbségeit. Álláspontja szerint *Etienne de Tournai*, a Szt. Genovéa apátság apátja 1200 körül a kétfajta gondolkodás különbségeit írta le.

A monasztikus gondolkodás szentírás-központú, mert a kolostorokban íródik, íródott. Ezen kívül koncentrált, szemlélődő olvasást igényel. A „*ruminatio*” szó „kérődzést” jelent, amely a szerzetes magatartását írta le, aki eközben a szentírást memorizálta, felidézte a kolostorban. Az előadó kifejtette, hogy az ismeret az egész életükre kihatott. A „*collatio*” latin fogalom összegyűjtés, amely a szentíráshoz való források összegyűjtését jelentette. Szent Ágoston⁶ szerint a gondolkodás a memóriában lévő ismeretek összekapcsolását mutatja. A szemlélődés a lélek összegyűjtését ábrázolja. Az előadó Noé bárkájának misztikus értelmezésén keresztül szemléltette, hogy a Biblia és a geometria között is vonható párhuzam, amely különböző korszakokat jelöl meg az egyháztörténetben. A gondolkodást, kognitív funkciókat egy-egy rajz mutatja be az eredeti leírásban. A szemlélődés egy mesterember, aki összehegeszti a váza széttört darabjait. A bárka a tudás, tudományágak összegzését jelenti. A szintézist a Biblia értelmezése tartotta fenn. A skolasztikus gondolkodást *De Rijck* példáján keresztül mutatta be az előadó, kitérve a középkori két logika közti különbségre. Megállapította, hogy a dialektika a logika egy ága. A szillogizmus

⁴ SZEILER, 2019. 37-59.o.

⁵ LECLERCQ, 1998.

⁶ BABURA, 1924.

példáján keresztül érzékeltette a logika jelentőségét. Az előadó összevetette a szemlélődő és a logikai gondolkodást, amelyben egyensúly kimutatására törekedett. A források közé az intuitív látást, az „*intellectus*”, az „illuminációt”, valamint e fogalmak ellentéteit sorolta. A megközelítés módja a szintézis és az analízis különbségére épül. A sorrend: intuíció, explikáció, szemlélődés. A tudományképük azonban megállapítása szerint különbözik. A teológiát bölcsességként vagy szillogizmusok hálójaként is fel lehet fogni. Az előadó Ferenc pápa „*laudato s?*” kezdettű⁷ enciklikájával ábrázolta, hogy megbomlott a két gondolkodás egyensúlya.

A második előadást **Turgonyi Zoltán**,⁸ a Gyakorlati Filozófia Kutatócsoport vezetője tartotta „*A természetjogtól az emberi jogokig*” címmel. Sok szó esik napjainkban a hagyományos erkölcs válságba kerüléséről, a relativizmus uralmáról és egy egyetemes érvényű morális normarendszer szükségességéről. Amikor a kereszténység kínálja fel ezt, sokan leegyszerűsítően „valláserkölcsöt” emlegetnek az előadó szerint. Valójában azonban katolikus tanítás alapján a legalapvetőbb erkölcsi normák a természetjoghoz tartoznak, amely – nevének megfelelően – egyrészt az emberi természeten alapul, másrészt hit nélkül, természetes emberi ésszel is megismerhető, s ezzel összefüggésben mindig és mindenütt érvényes, a tételes törvényeknek pedig ehhez kell igazodniuk. Tartható-e ma ez a nézet? Léteznek-e örök és ész érvekkel levezethető normák? Ha igen, hogyan magyarázható az erkölcs tényleges történelmi és földrajzi sokfélesége? Betölthetik-e ma az emberi jogok a természetjog egykori szerepét? Ilyen és ezekhez hasonló kérdésekre kívánt válaszolni az előadás.

Ennek során az előadó a keresztény erkölcsként számontartott normarendszert szemléltette, amely azonban a keresztény hittől függetlenül is érvényesül. A természetjog fogalmával támasztotta alá mondanivalóját.⁹ A természetjog már az antik-görög filozófiában is kialakult, de a keresztény gondolkodásba korán bekerült, fejlődött. Híres szerzők (például *Hugo Grotius*) is vallották a természetjog létét. Az előadó álláspontja szerint a keresztény erkölcs mindenki számára kötelező, mert maga a természetjog. Arisztotelész szerint¹⁰ pedig a dolog természete a dolog lényegében ragadható meg, amely gondolatot az előadó példaként hozott fel. Az előadó szerint a kultúra az

⁷ I. FERENC PÁPA, 2015.

⁸ FRENÝÓ, 2006.

⁹ FRIVALDSZKY, 2007.

¹⁰ IN OCTO LIBROS PHYSICORUM ARISTOTELIS EXPOSITIO [Arisztotelész Fizikájának magyarázata nyolc könyvben], lib. II, lectio.

emberi tevékenység összessége, amely túléli az „örökhagyókat”. Az egyén társas lény, más emberekre is szüksége van, a természete feltételezi társas mivoltát. Az erkölcs egy biztosítási minimumot jelent, az egyének magatartása kölcsönösen előrelátható és biztonságos az erkölcsi minimum által. Az erkölcs azonban több funkcióval bír, például a társadalom folytonosságának a biztosítása is a szerepei közé tartozik. A természetjog része az úgynevezett természetes vallás is. Az erkölcs, ahogyan az előadó kifejtette, az egyes társadalmakban mást jelentett, más-más morális normarendszerek uralkodtak. *Maritain* szerint¹¹ öröktől fogva igaz, hogy az emberi természethez melyik erkölcsi normák illenek, de ez egy kulturális evolúciónak a része is. Az előadó megállapítja, hogy a mai értelemben vett emberi jogokat nem ismerték a modernitás előtt. Az emberi jogok tölthetnék be az egységes emberi normarendszert. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata már nem is említi Istent, így szükség van a jogok racionális-filozófiai igazolására. Az előadó bemutatta az úgynevezett kárelv fogalmát, példákkal részletezve azt. Álláspontja szerint akár a lustasághoz is lehet joga az embernek, továbbá a jog fogalma a kötelességben definiálható a legjobban.

Sárkány Péter¹² a Keresztény Filozófia Kutatócsoport vezetője előadásának címe: „Keresztény filozófia – Nyilvánvaló lehetőség vagy fából vaskarika?” Az előadás gondolatmenete a keresztény filozófia bevett kritikáinak rövid felidezéséből indult ki. Ezt követően a keresztény filozófia egzisztenciális jellegét vázolta, majd a filozófia és a kereszténység kapcsolatának történeti vonatkozásait elemezte, különös tekintettel az újkori gondolkodás fejleményeire. Végül arra a kérdésre keresi a választ, hogy melyek a mai keresztény indíttatású filozófia legfontosabb jellemzői és mai kutatási lehetőségei.

Mit jelent a sötétség etikai/erkölcsi megközelítésből? Mit jelent, mint tényleges fizikai valóság és mint szimbólum? Mindez hogyan tükröződik a látásukban akadályozottsággal élő felebarátaink gondolatvilágában? Az előadó *Martin Heidegger*t idézte, aki szerint hívő ember nem művelhet filozófiát. *Karl Jaspers* szerint¹³ pedig a filozófus nem is hihet. Feltette a kérdést, hogy a hitről való gondolkodás teológia, vagy a filozófia művelése-e. A problémát az jelenti, ha a konkrét kinyilatkoztatásból eredő hitből fakad a gondolkodás. Az előadó szemléltette a keresztény filozófia tagadását cáfoló érveket. Az ellenvetések mögött meghúzódó előfeltételezések tekintetében a

¹¹ BARS, 1961.

¹² SÁRKÁNY, 2020. 139-150.o.

¹³ JASPERS, 1998.

modern tudomány- és filozófiáfelfogás az önmegalapozás, az autonómia elvére, a módszertani elköteleződésre, valamint a valóság tematikus redukciójára irányul. Hangsúlyozta, hogy a filozófia nem volt képes beolvasztani a vallásos gondolkodást. A keresztény filozófia sajátosságait a gyűjtőfogalmi jelleg, az egzisztenciális vonatkozás, a kereszténység lényegére irányuló reflexió, a filozófia és a kereszténység sajátos viszonya, valamint az emberi méltóság helyreállítása jelenti.

Ft. Ujházi Lóránd¹⁴ a Teremtésvédelmi Kutatóintézet, valamint az „Igazságos háborútól a béke kultúrájáig” Kutatócsoport vezetője „*A kúriareform (Praedicate evangelium kezdetű apostoli konstitúció) a válságkezelés szempontjából*” című előadásában a Szentatya által 2022. március 22-én kihirdetett, *Praedicate Evangelium* kezdetű¹⁵ apostoli konstitúciót vizsgálata, amellyel I. Ferenc pápa újra szabályozta az Apostoli Szentszék működésére vonatkozó joganyagot. A szentatya megválasztása óta nagy figyelmet szentelt a Római Kúria ügyének. A módosítások több helyen derogáltak az akkor még hatályos *Pastor Bonus* kezdetű apostoli konstitúciót, amely a *Regolamento della Curia Romanával* együtt alkotta a Szentszék működésének joganyagát. A jogszabálymódosításokkal bevezetett új jogi terminológiák nem minden esetben harmonizáltak a joganyag többi részével és ez a jogalkalmazásban bizonytalanságot eredményezett. Az új konstitúció fontos feladata, hogy pontos jogi fogalmakat teremtsen és harmonikus, egységes jogi keretét adja a Szentszéki dikasztériumok működésének. A jogi egzaktságon kívül a Római Kúriát szabályozó joganyagának vissza kell tükröznie a római pápa kormányzati célkitűzéseit. A hivatalegyüttes természetéből származik, hogy feladata a Római Pápa egyetemes kormányzati küldetésének támogatása. Evidencia tehát, hogy a Kúriának minden eszközzel a pápa társadalmi vízióját és az ehhez szorosan kapcsolódó békemissziót kell segíteni. A pápa kezdetektől olyan biztonsági kihívásokról beszélt, amelyek értékelése vagy egyházi részről történő kezelése feltételezi a Római Kúria professzionális működését. A szegények, a menekültek segítése, a teremtésvédelem, a víz és az élelmiszerbiztonság, a fegyverzetleszerelés, a humanitárius válságkezelés vagy a Szentszék globális és regionális békemissziója, olyan háttérintézményeket feltételeznek, amelyek képesek a szentatya szándékának megvalósítására. Az előadásban azt vizsgálta Ft. Ujházi Lóránd, hogy hogyan érvényesül a pápa

¹⁴ RESPERGER, UJHÁZI 2019.

¹⁵ DAVIES OP, 2022. 319-321.o.

nagyívű külpolitikai célkitűzése, a katolikus egyház válságkezelésben való aktívabb szerepvállalásának lehetővé tétele az új konstitúció segítségével.

A sajátos szemléletű biztonságpolitikai és egyházjogi előadás bemutatta Ferenc pápa megválasztása óta tett törekvéseit, ennek során szemléltette, hogy a Szentatya jelentősen bízik a hívő emberekben, hogy közösen tudnak fellépni a biztonságpolitikai kihívások ellen, illetve a Szentatya számos világi vezetővel tárgyalt már biztonságpolitikai kérdésekről. A konstitúció jogi és filozófiai szempontból történő vizsgálata is megkezdődött. Széles laikus részvételt biztosít a dikasztériumok élén. A Szentszék struktúrájának az újraszabályozása már a konstitúció előtt megkezdődött. A biztonsági kihívások, a teremtésvédelem külön dikasztériumot igényelnek. A konstitúciót filozófiai-jogdogmatikai, valamint intézményi szempontból is vizsgálhatjuk. Az egyházjogban is van joghierarchia, a konstitúciók egy területet átfogóan, részletesen szabályoznak. A konstitúció szintézise a XX. századi kúriareformoknak. Ft. Ujházi Lóránd hangsúlyozta, hogy X. *Pius* az állam működőképesége alapján reformálta meg a kúriát. A II. vatikáni zsinat szerint a kúriát nem lehet csupán a Max Weber-i automatizmus szerint mérni. A 2013-as „*evangelii gaudium*” kezdetű¹⁶ apostoli buzdításban a Szentatya egy programot fogalmazott meg, az előadó pedig a teológia és a kánonjog újszerű kapcsolatának ismertetésére ajánlott szakkönyvet. Álláspontja szerint a dikasztériumokra vonatkozó jogszabályhelyek alapelvi szintűek.

Schlett András¹⁷ a Fenntartható mezőgazdaság – összhangban a teremtett világgal Kutatócsoport vezetője előadásában áttekintette, hogy milyen domináns felfogások uralkodnak ma a mezőgazdasággal kapcsolatban, mennyiben változott a szemlélet az idők folyamán, s ez hogyan hat vissza a fenntarthatóságra és az élelmezésbiztonságra. A katolikus egyház társadalmi tanításában¹⁸ megfogalmazott fenntarthatósági szempontok mentén elemzi a mezőgazdasági folyamatokat, az azokat formáló gondolatkörök előfeltevéseit, értékelési fogalmait és hatásmechanizmusait. Ennek során rámutatott a világ mezőgazdaságában megfigyelhető azon tendenciákra, amelyek lényegileg befolyásolják a vidéki térségek tájszerkezetét, társadalmát, közösségi életét. A kérdéskör vizsgálatát különösen aktuálissá teszi, hogy a háborús és migrációs válság nyomán újra előtérbe került az alapvető élelmiszerekhez (például gabona) történő hozzáférés, az élelmiszerpiac ellenőrzésének, tehát az

¹⁶ WORTHEN, 2016. 73-90.o.

¹⁷ SCHLETT, 2007.

¹⁸ PONTIFICIUM CONSILIUM „Iustitia et Pax” et al., 2007.

élelmiszer-önrendelkezésnek a kérdése. Az előadó a „*Mater et magistra*” című műből való idézésével kezdte előadását. Az élelmiszergazdaságot a migráció, a háború, a környezeti válság, valamint a társadalmi-gazdasági válság képes befolyásolni. Az előadó az agrárium sajátosságai mellett a termelékenység forradalmaira tért ki. A következmények tekintetében a szélsőséges specializálódást, a helyi piacokra történő termelést, a foglalkoztatottság és a biodiverzitás csökkentését, valamint a környezet erózióját jelölte meg. Idősebb *Piliust* idézve az előadó megállapította, hogy „*a latifundiumok tették tönk्रे Itáliát*”.

Laurinyecz Mihály a Paulus Hungarus Erkölcssteológiai Munkacsoport vezetője „*Etikai megfontolások a sötétségről látásukban akadályozottsággal élők tükrében*” címmel tartott előadást. A Biblia telis-tele van olyan megjegyzésekkel, amikben a sötétség negatív hely, szimbólum. Mennyire befolyásolja a sötétség az erkölcsiségünket, illetve mit jelent mindez a látásában akadályozott ember számára? Mennyiben azonosulnak ezzel az etikai értékeléssel, hogyan állnak mindehhez a látásukban akadályozottsággal élők? Mit tanítanak a látóknak az ő élethelyzetük. A tömeg, illetve az idegen mivolt, a nemismertség, a digitális anonimitás etikailag mennyire működik hasonlóan a sötétséghez, mennyiben ad bátorságot olyan cselekvéshez, amit egyébként nem merne megtenni az ember? Az előadás célja volt ráirányítani a figyelmet arra, hogy a sötétség a szimbólumvilág elmélyítése; érzékenyítés a látásukban akadályozottsággal élők iránt. A személyes felelősség vállalásának fokozása, az átláthatóságban való előrelépés, mint erkölcsi kötelesség jelent meg.

Az előadó ennek során a kutatók éjszakáját a látás elvesztésével élők élethelyzetével állította párhuzamba, amelyre panelbeszélgetéssel készült. Két, látásában korlátozott kolléganő empirikus előadásával szemléltette az előadás mondanivalóját. Bieber Mária gyógypedagógusként látássérült felnőttekkel foglalkozik, 9 éves kora óta fokozatosan veszítette el a látását. A másik vendég Zsanett volt, aki évek óta ápol jó kapcsolatot az előadóval a reménykör által és koraszülöttként, valamint látássérültként jött a világra. Az ELTE-n végzett kommunikáció szakon, a Magyar Katolikus Rádió szerkesztője. A vendégek kifejtették, hogy a helyes szóhasználat látássérült személyek kapcsán nehezen meghatározható a többféle csoport (vak, gyengénlátó) miatt. A bibliai szóhasználatban a sötétség negatív fogalmával van jelen, azonban a vendégek egyértelműsítették, hogy mik a lelki hozadéka, pozitívumai a látássérült állapotnak. A meghívott vendégek álláspontja szerint a látás hiánya szabadságot ad a lelki élet, a fantázia és a gondolatok területén.

A bizalom kérdése kifejezett ráhagyatkozást jelent a másik emberre, továbbá az Istenre való rábízást is jelenti. A gondviselés egy alapot ad a látássérült emberek számára. A szentségimádás és „kézbeáldozás” különös jelentőséggel bír a látássérült személyek esetében. A XIX. zsoltár 29. versével zárta az előadó az előadását.

Tahyné Dr. Kovács Ágnes¹⁹ a Teremtésvédelmi Kutatóintézet tudományos főmunkatársa „*Teremtésvédelem és mezőgazdasági génörökség*” címmel tartott előadást, amelyben a biológiai sokféleség pusztulására hívta fel a figyelmet. Ennek során rávilágított a jogi szabályozás szükségességét kiváltó tényezőkre. Bemutatta a Katolikus Egyház vonatkozó társadalmi tanítását. Az előadás középpontjában a földet uralma alá hajtó ember állt, amely mezőgazdasági gazdálkodó tevékenysége a modern kor technikai kihívásai idején, – amikor az öröklődést szabályozó információs anyag mesterséges megváltoztatása alapjaiban rengeti meg a mezőgazdaság szabályozásának jogi kereteit – különös felelősséggel tartozik a jelen-, és a jövő generációi felé is. A biodiverzitás megőrzése és a génörökséggel való felelős gazdálkodás a mai ember erkölcsi és jogi kötelezettsége is egyben. Az előadás bemutatta a génörökség védelme vonatkozásában a pápai enciklikákban fellelhető tételeket, ezzel párhuzamosan a nemzetközi környezetjogi *soft law* dokumentumok előírásainak kapcsolódó elemeit.

Az előadás aktualitásai között említette, hogy két évvel korábban ugyanezen a napon tartotta az ENSZ biodiverzitás Csúcstalálkozóját 2020-ban. Hangsúlyozta, hogy együttes, hatékony és globális fellépésre van szükség. A technikai kihívások kapcsán a génmódosítás problémakörét mutatta be, amely rendkívül szerteágazó, összetett szabályozással rendelkezik. Az előadó új technikai kihívásokat is bemutatott, amelyekkel a jogi szabályozás folyamatosan igyekszik lépést tartani, viszont ez egy sok kihívást jelentő folyamat. Az előadó egy génbankokkal összefüggő gyakorlati példával zárta előadását, amely reménytelen beteljesülése mind a nemzetközi jogi célkitűzéseknek, mind a Katolikus Egyház társadalmi tanításában összefoglalt szabályozásra vonatkozó elveknek, amelyek a környezetjog szakjogi elveinek is megfelelnek.

A 2009. évi Kutatók Éjszakája rendezvénysorozat mottója minden évben aktuális, a fenti előadások kapcsán is értelmezhető: „*Nem vagyok különösebben tehetséges, csak szenvedélyesen kíváncsi!*”

¹⁹ TAHYNE, 2017. 719-720.o.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BABURA LÁSZLÓ (1924). Szent Ágoston élete. Budapest: Szent István Társulat
- BAGYINSZKI PÉTER ÁGOSTON – MÉSZÁROS LUKÁCS – SZEILER ZSOLT (2019). Antropogenezis: Az ember biológiai, szellemi, valamint vallási dimenzióinak megjelenése, *Acta Pintériana*, Vol.5, 37-59.
- BARS, HENRY (1961). La politique selon Jacques Maritain. Paris, Les Éditions ouvrières.
- Davies OP, Brian: Comment: Praedicate Evangelium. Wiley Subscription Services, Inc
- FRENYÓ ZOLTÁN, TURGONYI ZOLTÁN (2006). Jacques Maritain – tanulmányok. Budapest: L'Harmattan Kiadó.
- FRIVALDSZKY JÁNOS (2007). *Természetjog*. Budapest: Szent István Társulat
- I. FERENC PÁPA (2015). Áldott légy kezdetű enciklikája, a közös otthon gondozásáról, Róma, [Magyar kiadás: Szent István Társulat – az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, 2015],
- IN OCTO LIBROS PHYSICORUM ARISTOTELIS EXPOSITIO [Arisztotelész Fizikájának magyarázata nyolc könyvben], lib. II, lectio.
- JASPERS, KARL (1998). Filozófiai önéletrajz. Budapest: Osiris Kiadó.
- LECLERCQ, JEAN (1998). Clairvaux-i Szent Bernát. Budapest, Szent István Társulat.
- PONTIFICIUM CONSILIUM „IUSTITIA ET PAX”, HORVÁTH ÉVA, HORVÁTH PÁL, DÉR KATALIN (2007). Az egyház társadalmi tanításának kompendiuma. Budapest: Szent István Társulat,
- RESPERGER ISTVÁN – UJHÁZI LÓRÁND (2019). A vallási elemek jelentősége napjaink fegyveres konfliktusaiban és biztonsági kihívásaiban. Budapest, Dialóg Campus Kiadó.
- SÁRKÁNY PÉTER (2020). Erkölc és ideálképzés. In: Schwendtner Tibor – Schaffhauser Franz (szerk.) *Bildung*. L'Harmattan Kiadó, 139-150.
- SCHLETT ANDRÁS (2007). Sziget a szárazföldön — a Bábolnai Állami Gazdaság története 1960 és 1990 között. Budapest, Szent István Társulat.
- SZEILER ZSOLT (2022). Filozófiai és teológiai szemlélődés Szentviktori Richárdnál. *Sapientiana: a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Folyóirata*, vol. 15, no. 1, 20–30.
- TAHYNÉ DR. KOVÁCS ÁGNES (2017). A genetikailag módosított szervezetekre vonatkozó jogi szabályozásról. *Magyar Jog* 64. évf. 11. sz. 719-720.

A Pázmány Szent II. János Pál Pápa Kutatóintézete is részt vett 2022-ben a legnagyobb hazai tudományos-ismeretterjesztő fesztiválon

WORTHEN, JEREMY (2016). What's New about Renewal in Evangelii Gaudium? *Ecclesiology*, Vol.12 (1).